

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Diff. 2. Proponuntur reliqua fundamenta conte
prædeterminantium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

Punctum Difficul-

tatis 2.

Proponuntur reliqua fundamenta contra Prædeterminationem.

Secundum fundamentum contra prædeterminationem est, quod non sit necessaria, id sic

PROponi potest. Si prædeterminatio physica esset necessaria, esset necessaria vel ad tollendam indifferentiam, quam habet libera voluntas ad agendum, aut non agendum, vel esset necessaria ad salvandum concursum causæ primæ; ad nihil horum est necessaria; Ergo. Minor prob. Causa indifferens ex dominio actionis sine ulla physica prædeterminatione, bene seipsam determinare potest: Quod ipsum prob. quia ut causa indifferens ex dominio actionis determinetur ab aliquo à se distincto, neque deposcit ex ratione causæ ut sic indifferentis, neq; ex ratione causæ indifferentis ut sic, aliàs Deus qui concipitur esse indifferens ad aliquid agendum, vel non agendum, determinari à seipso non posset; sed indigeret aliquo superaddito quod Chimæricum est: Non etiam ex ratione causæ creatæ indifferentis; quia non implicat contradictionem, ut causa creata determinet seipsam præhabito concursu, & auxilio Dei indifferenti, ad utramq; partem, modo infra explicando. Non etiam physica prædeterminatio est necessaria ad salvandam rationem causæ primæ, quia sine ulla physica prædeterminatione sufficienter Deus intelligitur esse causa prima, idque ex eo, quia Deus est causa à nulla alia causata, & reliquas, causans seu produciens. Deinde si quæretur, quare hoc sit productum, semper ultimò productio resolvitur in Deum. Si enim quæretur, quare hoc sit productum? Respondebitur, quia est posita actio ejus productiva; quæretur ulterius, à quo producit actio? Dices, ab agente; hoc ipsum agens à quò? Ab alio agente &c. & tum tandem devenire est ad Deum, qui ulterius causam non habet. Et sicut, inquit Oviedo, prima principia illa vocamus, in quæ reliqua resolvuntur, & ipsa in nullum aliud, ita hoc erit causa prima, in quam reliquæ omnes causæ resolvuntur. Deinde concursus causæ primæ de genere suo, est prior prioritare Logica præ concursu causæ secundæ; Vera enim est hæc consequentia. Causa secunda agit, ergo agit causa prima; Falsa autem hæc est, agit causa prima, ergo agit causa secunda. Denique cum Deus non sit causa subordinata; nam si velit absolute, potest cogere ut hoc non nisi agat creatura; jam autem voluntas creata non potest cogere Deum, ut illam volitionem producat; Quæ omnia bene in Physicis trutinat Oviedo.

CONFIRMATUR 1. Quia si ad salvandam conditionem causæ primæ, esset necesse prius naturâ agere causam primam consensum nostrum, quàm agat eundem causâ secunda, vel illi prius naturâ responderet effectus, priusquam causâ secundæ, vel non responderet? Si non responderet, ergo neque agit prius naturâ: quia impossibile est esse actionem, & non respondere ei effectum, consequenter impossibile etiam erit causam primam prius naturâ agere, & non respondere ei prius naturâ effectum. Quod si prius naturâ responderet effectus causæ primæ, quàm respondeat causâ secundæ, in illo posteriori naturâ, jam inveniret causatum effectum, adeoque jam non haberet quod causaret: Finge enim duas causas totales, vel partiales alicujus effectus, si prius naturâ, una causat quàm alia, quid in posteriori naturâ relinqueret causandum alteri? ad eum modum, quo si prius tempore causaret effectum, nihil posterius tempore relinqueret alteri causâ causandum. Idem sic aliter proponitur. Prout prius naturâ respondet effectus causæ primæ, quàm causæ secundæ, quæro secundum prius illud naturâ, vel influit in illum effectum voluntas creata, vel non influit? Si influit, ergo immeritò dixisti, prius naturâ influere causam primam, præ secundâ; Si non influit, ergo pro illo priori solum se passivè habet ad actum illum voluntas, proque illo priori ille actus, non erit actus creaturæ; consequenter nunquam Deus concurret cum creatura; quia pro illo priori naturâ, quo antecedit concursum creaturæ, non concurret cum creatura, concurrere enim est utrumque agere, cum ergo pro illo priori naturâ non agat creatura, non concurret cum illa Deus pro illo priori. Non etiam in posteriori naturâ concurret, quia tu salvas rationem causæ primæ per antecedentiam concursus; cum ergo etiam pro posteriori naturâ concurrat causa prima, etiam pro posteriori naturâ, debes salvare concursus divini antecedentiam, quem, ut sic, explicas per antecedentiam.

CONFIRMATUR 2. Tum quia per oppositos prædeterminatione concurret Deus tantum concursu antecedenti, concurrere autem concursu antecedenti est impossibile rigoroſe loquendo, quod ipsum prob. Concurre, dum aliud non currit, concuscare, dum aliud non causat, est impossibile: hoc enim est tantum currere & causare, non verò concurrere & concuscare: Sed concurrere concursu antecedenti, est causare dum aliud non causat; ergo concurrere concursu antecedenti, est impossibile. Minor immediata prob. Si concurrere concursu antecedenti, non esset concurrere dum aliud non causat; & esset iste concursus antecedens, & non esset, esset ut supponitur; non esset autem, quia ille concursus non antecedit, cum quo simul est alius: Tum quia

quia ex vi causæ primæ oritur solum concursus primus; non verò concursus prior, non est autem idem esse concursum primum, & priorem; quia aliud est esse primum, aliud priorem rigore loquendo: Prior enim dicit antecedentiam alius, necidem respectu ejusdem, adinvicem, potest habere rationem prioris; & tamen aliqua possunt habere ratione æque primorum; ut duo initia duarum parallelarum æqualium, quæ sunt æque prima. Tum quia ut docet Lessius de gratia cap. 4. posset concedi Deum influere prius in effectum, hoc est influxu magis universalis: Influxus enim causæ primæ primò tendit ad esse ex S. Thom. in 2. dist. 91. a. 4. Esse autem est universalissimus effectus. Quod si concedatur Deo influxus magis universalis, hoc ipso in eo salvabitur ratio causæ primæ, quia universaliora, sunt priora.

CONFIRMATUR 3. Sine illo salvatur causa prima, quo impossibili etiam reddito, manet causa prima in esse causæ primæ; sed impossibili prædeterminatione; impossibilitate concursus, qui antecedit naturam, concursus causæ secundæ, adhuc manebit conceptus causæ primæ; quod ipsum prob. Posito quod Deus esset causa à nulla alia causata, & causans reliquas illarumque operationes, non esset creatura; ergo esset causa prima, quia illud, quod est causa, & non est causa creata, est causa prima. Et sicut dicitur materia subiectum primum, quia in nullo alio subiectatur, & reliqua subiectantur in eadem; ita verè est causa prima, quod est causa à nemine causata, reliquas causans, hoc est illarum entitates ponens, potentias agendi, & similia.

tertium fundamentum est ex absurdis, quorum aliqua hic tanguntur.

PRIMUM ABSURDUM est. Quando Petrus exercet aliquam actionem liberam, & alii illum non exercent, quæro, vel possunt illam exercere, vel non? Si possunt; ergo illam exercent; cum tamen supponantur non exercent. Quod ipsum prob. non possunt illam exercere sine physica prædeterminatione; ergo si illam possunt exercere, habent physicam prædeterminationem; sed si habent physicam prædeterminationem, exercent actionem: Nam physica prædeterminatione posita non potest non fieri actio, ergo illam exercent cum non exercent. Si autem Petro exercente aliquam actionem liberam, alii illam non exercent, sequitur non exercentibus cum non exercent actionem, impossibile esse actionem; quod ipsum sic infertur. Impossibile est, ut qui non habet ad aliquid physicam prædeterminationem, illud nihilominus exerceat, quia impossibile est sine potentia prodire in actum, & sine actu primo habere secundum, physica autem prædeterminatio habet se tanquam actus pri-

mus: Sed qui non exercent eundem actum, quem exercet Petrus, non habent ad illum physicam prædeterminationem; non enim possent supponi carere actione; ergo qui illum non exercent actum, quem exercet Petrus, impossibile erit illis, ut eum exercent. Qui medius terminus si transferatur ad materias Theologicas ostenderet, à prædeterminantibus tolli gratiam sufficientem, nec odientibus Deum, posse id imputari ad culpam.

RESPONDEBIS. Quod exercente unum actum Petro, alii qui illum non exercent, possint, non quidem proximè, sed tamen remote, nisi aliquid aliud apponatur illum exercere.

CONTRA. Tum quia posse remote, est simpliciter hic & nunc non posse, sicut remote me posse volare, est simpliciter hic & nunc non posse me volare. Tum quia tunc solum remote posse agere fundat rationem causæ remotæ, quando omnia comprincipia agendi habentur, quantum ex illis sed desunt conditiones aliqua, ut applicatio, & indistantia &c. vel aliquid per modum circumstantiæ requisitum; prædeterminatio autem habet se per modum principii. Tum quia non minùs est necessaria ad agendum prædeterminatio potentia, quam ipsa potentia activa, immo per oppositos magis necessaria: Sed si non haberetur potentia agendi, non diceretur posse remote agere, ita nec potest dici posse remote agere, destitutus prædeterminatione.

SECUNDUM ABSURDUM est. Quia ipsa prædeterminatio indigeret prædeterminari. Id ita probat Lessius c. 3. de gratia efficaci; Omnis causa creata debet determinari ad actionem à prima causa, cur enim quædam determinaretur, quædam non? Physica prædeterminatio est causa; Ergo. Quod si semel concedatur prædeterminationem ab alia prædeterminari, dabitur processus in infinitum. Neque dicas prædeterminationem, quia formaliter prædeterminatio est, non indigere aliâ: Certè enim si hoc dicas falsa erit hæc causalis, idèò prædeterminari debemus, quia sumus causæ secundæ.

TERTIUM ABSURDUM est. Ponamus, non poni prædeterminationem physicam, sed solum non nisi concursum Dei: Quæ enim in hoc implicantiâ? Qui concursus est concedendus distinctus ab ipsa prædeterminatione, necessariò tunc fieret operatio, aliàs illic non esset concursus; & tamen, ut supponitur, prædeterminatio non est; ergo illa prædeterminatio est inutilis & superflua. Promovendo hoc absurdum, figatur imaginatio in principis eorum, qui ad causas necessarias, non requirunt prædeterminationem, sed solum concursum divinum; sicut ergo tunc inutilis est prædeterminatio, salvaturq; ratio causæ primæ, sola ratione concurrendi independentem à prædeterminatione; sic & in præsentem.

QUAR-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom I. e. Z.
D. VI
S

QUARTUM ABSURDUM proponit Lessius. Ista prædeterminatio præcipue respectu causarum necessariorum, si causa secunda agat in multis subjectis, vel est una, vel multiplex? Si una; contra est, quia illa generalis prædeterminatio, non magis determinat solem ad calefaciendum A, quam B, quod tamen actuali determinationi repugnat, quâ causa ad effectus individuos determinari debet. Si autem sit multiplex, innumerabiles erunt v.g. in sole, & singulis ferè momentis mutabuntur, eritque in nostra potestate solem alterare, applicando diversa corpora in quâ agat.

QUINTUM ABSURDUM. Quia prædeterminatio est non absimilis fato, & sic qui furantur, dicere possent, se non posse non furari, eò quod prædeterminati sint ad furandum.

DIFFICULTAS II.

De Fundamentis Prædeterminantium.

Punctum Difficultatis 1.

Proponitur primum Fundamentum, petitum ex ratione causæ primæ.

OBJICIUNT 1. Deus est causa prima, ergo prius agit, quàm causa secunda; ergo non tantum debet concurrere cum causa secunda concursu simultaneo, sed & antecedenti; ergo & prædeterminare.

RESPONDETUR. Neg. omnes illationes factas: dictum enim est, quod ratio causæ primæ, non requirat prius agere, sed tantum ita agere, ut neque in esse, neque in operari dependeat ab illo, cætera autem ab illa dependeat.

INSTAT 1. Alvarez. Causa secunda habet esse ab alio; ergo & operari.

RESPONDETUR. Etiam per Nos causa secunda habet operari ab alio, duplici ex capite, quia & potentiam agendi habet ab alio, & quia sola sine concursu Dei, operationem non ponit; sed non habet operari eo modo à Deo, quo habet ipsum esse; quia respectu sui esse merè se passivè & acceptivè habet; respectu autem operari, non se habet merè passivè, sed effectivè, & per concursum.

INSTAT 2. Idem. Causæ creatæ sunt instrumenta; Ergo prædeterminantur à Deo. Ant. Prob. ex S. Thoma, quia causa creata, non potest esse principalis causa; quia esse, est actus universalissimus, in quem tantum Deus, ut causa principalis influere potest. Conseq. autem prob. quia de ratione instrumenti est, agere ut motum à principali, adeoque prædeterminatè.

RESPONDETUR 1. Neg. Ant. mens autem

S. Thom. explicatur. Esse dupliciter spectari potest, vel secundum rationem suam communem; & sic causa creata, respectu illius esse, in tota latitudine sumpti, non potest esse causa principalis; multa enim sunt, ad quæ producenda, se extendere creatura, non potest. Rursus Esse potest spectari contractum & determinatè; & sic causa secunda, ponere potest ejusmodi esse, tanquam causa principalis, sicque homo generat hominem, leo leonem.

RESPONDETUR 2. Neg. Conf. probatio. ni ejus satisfieri in primis potest dicendo, quod de ratione instrumenti conjuncti, sit, non agere nisi motum, non tamen de ratione instrumenti separati. Aliâ via eidem probationi consequentiæ satisfieri potest, ostendendo, quomodo causa prima moveat secundam, scilicet collatione principii, sive elevativi potentia, sive per immisionem cogitationum, quas Aristoteles dicebat immitti, à bona fortuna.

INSTAT 3. Alvelda apud Oviedo. Operatio causæ secundæ, ut est à causa secunda, est formaliter à Deo; est enim quid creatum. Ergo Deus non concurret solum per concursum simultaneum, sed per antecedentem, quia per concursum simultaneum, effectus quatenus formaliter dependet à causa, non dependet à Deo proximè, sed tantum remotè, quatenus scilicet pendet à causa secunda, quæ ipsa postea pendet à Deo.

RESPONDETUR. Neg. Conf. Ad prob. dicitur in re ipsa per idem pendere actionem à Deo, & à creatura; quia illa dependentia, est ipsamet rei entitas, quæ & respectu Dei, & respectu creaturæ eadem est, ex modo nostro tamen concipiendi per aliud dependet à Deo, per aliud à creatura, ratione diversorum connotatorum, consequenter non dependet à Deo, illa actio tantum ex eo, quod dependeat à creatura, quæ ipsa dependet à Deo; sed etiam dependet in nostris principiis ab ipso Deo influente in illam actionem; licet aliud connotatum habeat, in quantum dependet à Deo, aliud in quantum dependet à creatura, sic v.g. in quantum formaliter est via Athenas Thebis, non est via Thebas, ratione diversi connotati; & tamen non inde sequitur per aliquid aliud, illam viam, esse Thebas; ita nec sequetur effectum, aut actionem per aliquid aliud esse dependentem à Deo; quamvis ex modo nostro concipiendi alia sit dependentia à Deo, alia à creatura, alia inquam dependentia ratione connotatorum; sicut aliud est connotatum Athenæ, aliud Thebæ. Colliges hinc, nec à nobis doceri, nec ex nostris principiis sequi, quod effectus vel actio nostra in tantum non nisi pendeat à Deo, in quantum pendet causa secunda à Deo; cum & ipsi illi effectus & actio, pendent à Deo.

INSTA-